

decembrie 2019, Chişinău. Chişinău, 2019: "Print-Caro" SRL, 2019, pp. 489-494. ISBN 978-9975-3371-7-5

9. CIOARĂ, N. Strategii didactice specifice învățării matematicii în ciclul primar. *EDICT – Revista educației*, 2019, nr. 1. ISSN 1582 – 909X

VALORIFICAREA TEHNOLOGIILOR DIDACTICE ÎN FORMAREA COMPETENȚEI DE ELABORARE A TEXTULUI LA ELEVII NIVELULUI PRIMAR DE ÎNVĂȚĂMÂNT

THE ISSUE OF CAPITALIZING OF DIDACTIC TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF TEXT ELABORATION COMPETENCE AT PRIMARY SCHOOL STUDENTS

*Valentina Ciobanu, dr., conf. univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chişinău*

*Valentina Ciobanu, PhD, associate professor,
„Ion Creangă” SPU, Chisinau
ORCID: 0000-0001-7323-6629*

CZU: 373.3.091

DOI: 10.46728/c.v2.25-03-2022.p14-17

Abstract

In this article we addressed the issue of capitalizing of didactic technologies in the formation of text elaboration competence at primary school students. The results of the investigation confirm that all teachers use information technologies (digital writing tools, e-mail, to share ideas and request suggestions from students, and digital assessment technologies) to form text-writing skills. Most teachers argue that the *exercise* method is one of the most effective methods to train students in primary school writing skills. In conclusion, we mention that the implementation of didactic technologies contributes to the efficiency of the formation of the competence of the text elaboration at the students of the primary level of education.

Key-words: teaching technologies, competences, teaching methods.

În acest articol ne-am propus să abordăm problema valorificării tehnologiilor didactice în formarea competenței de elaborare a textului la elevii nivelului primar de învățământ.

Referindu-ne la conceptul de tehnologie didactică, am analizat opiniile specialiștilor și am constatat că nu există o viziune unitară privind conceptul de tehnologie didactică.

În literatura de specialitate conceptul de *tehnologie didactică* ”se referă la aplicarea descoperirilor științifice în vederea rezolvării unor probleme practice. Detaliind se poate spune că *tehnologia didactică* desemnează demersul întreprins de profesor în vederea aplicării ”principiilor învățării într-o situație practică de instruire”, precum susțin R.J. Daviz și S. Ball. [5, p.177].

Există mai multe opinii privind tehnologia didactică „semnificația îngustă a accepției originare vine dintr-o bună cunoaștere a termenului cu o circulație largă, menționată la tehnologia educațională: mod practic de folosire a mijloacelor tehnice și a instruirii programate”[8].

Conceptul de tehnologie didactică are două accepțiuni: sens restrâns și sens larg. Ca sens restrâns *tehnologia didactică* este ”ansamblul mijloacelor audiovizuale utilizate în practica educațională (sensul restrâns, din ce în ce mai puțin utilizat)” [2, p.285].

În sens larg *tehnologia didactică* vizează ”ansamblul structurat al metodelor, mijloacelor de învățământ, al strategiilor de organizare a predării-învățării, puse în aplicare în interacțiunea dintre educator și educat, printr-o strânsă corelare a lor cu obiectivele pedagogice, conținuturile transmise, formele de realizare a instruirii, modalitățile de evaluare” [2, p. 285].

Tehnologia didactică implică o abordare practică atunci când se face opțiunea concretă asupra combinării eficiente între metode, mijloacele didactice și formele de organizare (frontală/colectivă, pe grupuri / micro-grupuri, individuală, mixtă) a activității [1, p. 53].

C. Cucos susține că tehnologia didactică ”se structurează prin intercorelarea necesară a componentelor procesului de învățământ și prin racordarea componentelor la determinări din afara acestui sistem procesual. Tehnologia didactică vizează nu numai resursele active, unele aspecte ale mass-mediei, aparatura tehnică avută în vedere, ci toate acestea împreună, raportate la conținuturi, strategii didactice, aspecte relaționare, procedee evaluative sau autoevaluative. Este obligația profesorului de a realiza racordarea mijloacelor materiale și a procedeelelor acționale la situația de învățare, fiind cunoscut faptul că nu inovațiile și perfecționările în sine aduc o creștere a randamentului învățării, ci modul de corelare și de valorificare ale acestor componente poate conduce la eficientizarea proceselor didactice” [2, p.285-286].

În Republica Moldova aspecte ale tehnologiei didactice au fost abordate în lucrările autorilor N. Bucun, Vl. Guțu, S. Musteață, Gh. Rurac, Vl. Pâslaru, V. Mândîcanu, D. Patrașcu, I. Achiri etc.

În opinia savantului Vl. Guțu tehnologiile didactice trebuie să orienteze procesul de predare-învățare spre formarea directă și indirectă a demersurilor intelectuale și a proceselor psihice de percepere, memorie, gândire [3, p.18].

Cercetătoarele L. Sadovei, L. Papuc, M. Cojocarul menționează că tehnologiile didactice ”rezidă în măiestria cadrelor didactice de a combina eficient mijloacele mass-media: televizorul, computerul, filme, proiectoare, etc. cu metodologia și formele de organizare a procesului de învățământ pentru a pune în practică procesul de predare-învățare-evaluare în vederea realizării obiectivelor specifice bazate pe inovații actuale din domeniul comunicării umane, valorificând resurse umane și neumane cu scopul de a desfășura eficient activitatea educațională”[7, p.112].

Cercetătorii preocupați de această problemă susțin că numai prin combinarea elementelor sistemului tehnologiei didactice (a mijloacelor, metodelor, modurilor etc.) axate pe relații de complementaritate putem asigura eficiența activității didactice [3, p. 19].

Referindu-ne la formarea competenței de elaborare a textului literar la elevii nivelului primar de învățământ, putem menționa că formarea acesteia este una dintre responsabilitățile de bază ale învățătorului claselor primare.

Formarea competenței de elaborare a textului literar, de a-și expune coerent gândurile în formă scrisă într-un text literar, este una din cele mai complicate și solicită de la elevii nivelului primar de învățământ însușirea unor competențe speciale. Competența de a elabora texte literare se însușește treptat, urmărindu-se *obiective* și *conținuturi* specifice pentru fiecare

clasă. Învățătorul claselor primare trebuie să cunoască foarte bine *metodologia elaborării unui text literar*.

Formarea competenței de elaborare a textelor literare impune folosirea unei palete largi de metode și tehnici pentru elevii nivelului primar de învățământ. Una din aceste metode este *exercițiul* care contribuie la dezvoltarea operațiilor mentale, la înțelegerea noțiunilor și teoriilor învățate, la sporirea capacității operatorii a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor.

Redactarea textelor literare elaborate ”constituie un exercițiu foarte complex de gândire și de folosire a limbii, necesitând o serie de exerciții pregătitoare” [4, p.303].

Cadrele didactice trebuie să urmărească și să dezvolte creativitatea elevilor. Este foarte important ca atunci când elevii claselor primare redactează unele texte și obțin unele mici progrese în procesul de redactare a acestora, învățătorul trebuie să-i încurajeze și să aprecieze efortul său, pentru a avea mai multă încredere în forțele proprii.

Recomandăm cadrelor didactice să propună elevilor exerciții de elaborare a textelor cu teme interesante și cu un grad de dificultate în corespundere cu particularitățile de vârstă.

Este foarte important de a-i învăța pe elevi să scrie textul pe ciornă, deoarece enunțurile așternute pe hârtie la prima încercare sunt imperfecte. Recomandăm, de asemenea, citirea acestuia de câteva ori: la cea dintâi lectură se urmăresc greșelile de gramatică, la a doua – de vocabular, de stil. După operarea corectărilor și îmbunătățirilor necesare, lucrarea se transcrie [6, p.36-38].

Pentru a forma această competență la elevii claselor primare, este important ca învățătorii să cunoască foarte bine metodologia elaborării unui text, deoarece această formă de activitate a elevilor se consideră una dintre cele mai complicate.

Problematika formării competenței de elaborare a textelor literare are în vedere, în primul rând, nivelul de la care elevii pornesc în acest proces, ceea ce de fapt e bine cunoscut. De aceea, însăși obiectivele, precum și exemplele activităților de învățare sunt formulate în termeni care țin seama de performanțele pe care sunt capabili să le atingă micii școlari. Într-adevăr, a construi în scris o succesiune de enunțuri așezate în ordine logică se poate realiza cu elevii nivelului primar de învățământ.

Putem realiza și „exerciții de construire a unor texte scurte”. Textele sunt numai „ceea ce se exprimă în scris”, povestirea sau relatarea unor fapte, întâmplări, formularea de întâmplări și răspunsuri, construirea de propoziții (frazе) corecte din punct de vedere gramatical, integrarea achizițiilor noi de vocabular în enunțuri proprii, precum și alte asemenea obiective și cerințe, pentru care se oferă exemple de exerciții corespunzătoare care îi conduc pe cei mai mici școlari spre formarea capacității de a relata, mai întâi pe cale orală, apoi și în scris, subiecte fie date de învățători, fie alese de ei, pe care le vor dezvolta printr-o exprimare proprie, originală.

Pentru a constata cum sunt valorificate tehnologiile didactice în formarea competenței de elaborare a textului la elevii nivelului primar de învățământ, am aplicat un chestionar din 5 itemi pe un eșantion de 45 de cadre didactice.

Rezultatele sondajului au arătat că la primul item: „Care forme didactice de organizare a clasei considerați că-i ajută mai mult pe elevii nivelului primar de învățământ să elaboreze textul literar?”, 18 cadre didactice, adică 40%, au răspuns că formele care-i ajută mai mult pe elevi să elaboreze textul literar sunt *activitățile frontale*, 17 cadre didactice, adică 38 %, au

menționat că sunt *activitățile în perechi* și doar 10 cadre didactice au menționat *activitățile în grup*, constituind 22%.

La cea de-a doua întrebare ”*Care sunt dificultățile pe care le întâmpină elevii nivelului primar de învățământ în elaborarea textului literar?*” - 20 de cadre didactice, adică 45% la sută, au răspuns că elevilor le este mai dificil să creeze idei, 15 cadre didactice (33%) au răspuns că elevii întâmpină mai multe dificultăți la aranjarea în consecutivitate logică a ideilor și doar 10 cadre didactice (22%) au răspuns că le este dificil să respecte cele trei părți ale compunerii.

La cel de-al treilea item ”*Care sunt metodele ce contribuie la eficientizarea formării competenței de elaborare a textului în clasele primare?*,” 22 de cadre didactice, adică 50%, au răspuns că este metoda *exercițiului*, 15 cadre didactice (33%) au menționat metoda *atelierul de scriere* și 8 cadre didactice (17%) au menționat *scrierea liberă*.

Referindu-ne la cel de-al patrulea item, ”*Folosiți tehnologiile informaționale pentru activitățile de redactare?*”, putem menționa că 24 dintre cadre didactice, adică 53%, au menționat că *folosesc instrumentele digitale pentru scriere*, 12 cadre didactice (27%) au răspuns că *utilizează e-mail, pentru a împărtăși ideile sau pentru a solicita sugestii elevilor*, iar 9 cadre didactice (20%) folosesc *mijloacele electronice pentru evaluare*.

La cea de-a cincea întrebare ”*Oferiți elevilor claselor primare posibilitatea de a se autoevalua privitor la competența de elaborare a textelor scrise?*”- 35 de cadre didactice, adică 78% la sută, au răspuns *da* și 10 cadre didactice (22%) au răspuns *nu*.

Rezultatele investigației confirmă că toate cadrele didactice folosesc pentru formarea competenței de elaborare a textelor *tehnologiile informaționale* (instrumentele digitale pentru scriere, e-mail-ul, pentru a împărtăși ideile și pentru a solicita sugestii elevilor și mijloacele electronice pentru evaluare). Cele mai multe cadre didactice susțin că metoda *exercițiului* este una dintre cele mai eficiente metode pentru a forma la elevii nivelului primar de învățământ competența de elaborare a textelor scrise.

În concluzie, menționăm că implementarea tehnologiilor didactice contribuie la eficientizarea formării competenței de elaborare a textului la elevii nivelului primar de învățământ.

BIBLIOGRAFIE

1. Cerghit I. Didactica. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1996, 175 p.
2. Cucoș C. Pedagogie. Iași: Editura Polirom, 2006, 464p.
3. Guțu Vl., Pîslaru Vl. Tehnologii educaționale. Ghid metodologic. Chișinău: Cartier educațional, 1998.
4. Lazăr A. Limba și literatura română pentru învățământul primar-studii de metodică. Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2018, 303p.
5. Mîslițchi V. Considerații privind conceptul de tehnologie didactică, 2015, 183p.
6. Pro didactica, Nr.6, 2010, 36-38p.
7. Sadovei L., Papuc L., Cojocaru M. Teoria și metodologia instruirii. Didactica generală. Chișinău: UPS ”Ion Creangă”, 2009, 150p.
8. Vizitat și accesat 23.04.2022 Disponibil pe Internet http://repository.usmf.md/bitstream/20.500.12710/3492/1/Tehnologiile_didactice_utilizate_pentru_insusire.pdf